

Bu proje Avrupa Birliđi tarafından finanse edilmektedir

 TOGvakfi togvakfi tog-vakfi

Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Afet Yönetimi

Bu broşür Avrupa Birliđi'nin finansal desteği ile Birleşmiş Milletler Kadın Birimi (UN Women) tarafından uygulanan "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği için Güçlü Sivil Alan" projesi kapsamında oluşturulmuştur. Bu broşür ifade edilen görüşler Toplum Gönüllüleri Vakfı'nın görüşleridir ve Birleşmiş Milletler Kadın Birimi (UN Women), Birleşmiş Milletler, bağlı kuruluşları ya da Avrupa Birliđi'nin resmi görüşlerini yansıtmamaktadır.

Afetler ve Tedbir

Dünyanın her yerinde her an sel, fırtına, deprem, yangın gibi birçok doğa olayı meydana gelebilir. Söz konusu önlemler alınmadığında doğal olaylar birer afete dönüşür. Afetler maddi ve manevi birçok kayba neden olur. Bu kayıpları azaltmanın ve önlemenin yolu uygun bir stratejiyle afet ve kriz yönetimiyle mümkündür.

Afet Herkes İçin Aynı Etkiyi Yaratmaz

Her birey afet dönemlerinde farklı yaşayabilir ve ihtiyaçları da birbirinden farklı olabilir. Gelir durumu, yaş, kültürel farklılıklar, dil, cinsiyet bu ihtiyaçları farklılaştırabilir. Bazı gruplar diğerlerinden daha fazla zarar görebilirlik riskiyle karşı karşıyadır. Örneğin kırsalda yaşayanlar, mülteciler, engelliler, kadınlar ve çocuklar zarar görebilirlik riskiyle daha çok karşılaşabilir.

Afette Kadın Olmak

Birçok araştırmaya göre kadınlar afet dönemlerinde erkeklerden yaklaşık %15 daha fazla etkilenmektedir. Peki Türkiye'deki kadınlar afetle ilgili nasıl eşitsizliklerle karşılaşılıyor:

- Afet yönetimi, kaçış planı, acil ilk yardım, yangın söndürme gibi eğitimler geleneksel ve cinsiyete dayalı iş bölümü sebebiyle kadınların ulaşamadığı, haberdar olamadığı eğitimler arasındadır. Bu sebeple olası bir afette kadınların tedbir alması ve kaçması zorlaşmaktadır.
- Türkiye'de kadınlar çoğunlukla güvencesiz işlerde veya ev içinde ücretsiz ve sigortasız çalışmaktadırlar. Bu nedenle afet sonrasındaki yoksullaşmaları çok daha fazladır.
- Kadınlar çoğunlukla ev emekçisi olduklarından afetlere ev içinde yakalanma olasılıkları fazladır. Evden çıkılmaları ve kaçmaları mümkün olmayabilmektedir. Aynı zamanda ev içinde varsa çocuk, yaşlı ve hastaların bakımıyla da sorumlu tutuldukları için evi terk etmekte zorlanmaktadırlar.
- Türkiye'de birçok kadın, toplumsal cinsiyet rollerinin yüklediği sorumluluklar sebebiyle utanç duyduğu ve yanlış anlaşılacağından korkarak kendisini kurtarmaya gelen bir başkasından yardım istemekten çekinmektedir. Öyle ki birçok kadın başörtüsü veya üzerine giyecek aradığı için afet sırasında evden çıkmak yerine bu gereksinimi karşılamayı önceleymektedir.

Tam da bu sebeplerle afet sırası ve sonrasında cinsiyete dayalı ayrımcılığın önlenmesi ve kapsayıcı tedbirler alınabilmesi için cinsiyete göre ihtiyaçlar da veriler arasına dahil edilmelidir.

- Salgın hastalık ve kadınlara özel sağlık sorunları göz önünde bulundurularak yeterli miktarda ve güvenli alanlarda tuvaletlerin oluşturulması,
- Çadır kentlerin ya da konteyner kentlerin güvenliği için aydınlatmaların yapılması,
- Şiddete maruz kalma ihtimaline karşı kadınlardan oluşan başvuru merkezlerinin oluşturulması,
- İnsani yardım dağıtımlarında kadınların görevlendirilmesi,
- Koordinasyon, veri toplama ve ihtiyaç belirlemede kadınların görevlendirilmesi,
- Kadınların gündelik işlerini rahatlıkla yapmak ve/veya iş, eğitim gibi alanlara katılımlarını artırmak için yaşa göre çocuk dostu alanlar inşa edilmesi,
- Emzirme, giyinme, ped değiştirme için mahrem alanların oluşturulması,
- İstenmeyen gebeliklerin önlenmesi için kontrasepsiyon danışmanlığı ve hizmetlerinin sağlanması gereklidir.

